

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

І Н С Т Р У К Ц І Я

№ 17

**з охорони праці
при роботі з автоклавом**

м. Суми

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказ ректора
від 18.01.2024 р.
№ 0034-І

ІНСТРУКЦІЯ № 17

З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПРИ РОБОТІ З АВТОКЛАВОМ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія даної інструкції поширюється на всіх працівників, які виконують роботи із застосуванням автоклавів і стерилізаторів на об'єктах університету.

1.2. До роботи на автоклавах і стерилізаторах допускаються працівники не молодше 18 років, які пройшли вступний та первинний інструктажі з питань охорони праці та пожежної безпеки, а також навчання безпечним методам ведення робіт на такому обладнанні.

Перед початком виконання робіт, пов'язаних з експлуатацією електрообладнання, працівник повинен пройти інструктаж для отримання І групи з електробезпеки.

1.4. Один раз на рік працівники повинні проходити перевірку знань відповідних нормативних актів з охорони праці та пожежної безпеки.

1.5. Кожен працівник під час виконання своїх трудових обов'язків повинен:

- виконувати тільки ту роботу, яка передбачена посадовими чи робочими інструкціями або доручена йому керівником;
- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;
- знати будову та принцип роботи обладнання, що експлуатується;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території університету;
- знати і виконувати вимоги правил пожежної безпеки, знати місця знаходження первинних засобів пожежогасіння та уміти ними користуватися;
- знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, вимоги санітарно-гігієнічних норм і правил, вміти надавати домедичну допомогу;
- користуватися передбаченими засобами колективного та індивідуального захисту.

1.6. Палити та приймати їжу дозволяється тільки у спеціально відведених для цього місцях.

1.7. Основними шкідливими та небезпечними виробничими факторами, які за певних обставин можуть призвести до травматизму чи професійних захворювань, є такі:

- підвищена напруга електричної мережі;
- підвищена температура поверхонь.
- підвищена вологість повітря;
- випаровування від середовищ, які підлягають автоклавованню.

1.8. Працівник безоплатно забезпечується спецодягом, спецвзуттям та засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до діючих Типових галузевих норм.

1.9. Працівник має право відмовитися від роботи, якщо умови її виконання створюють загрозу його здоров'ю або життю чи суперечать вимогам нормативних актів з охорони праці.

1.10. За порушення вимог цієї інструкції працівник несе адміністративну, дисциплінарну та карну відповідальність згідно діючого законодавства України.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Працівник перед початком роботи повинен:

- одягнути та привести до ладу передбачений для виконання роботи спецодяг, спецвзуття та ЗІЗ;
- оглянути і привести в належний стан робоче місце, прибрати все зайве;
- перевірити наявність та стан заземлення корпусу автоклава, а також надійність контакту в місці приєднання дроту заземлення до корпусу автоклава і заземлювальної шини;
- перевірити наявність діелектричних килимків перед кожним автоклавом;
- перевірити рівень води в парогенераторі по манометричній трубці (якщо він нижче мінімального – в парогенератор слід долити воду);
- перевірити справність запобіжних клапанів шляхом натискання на їх важільну систему (якщо клапан повертається у вихідне положення, то значить він справний);
- переконатися в роботі контактного манометра;
- включити витяжну вентиляцію.

2.2. При виявленні загрози безпечному проведенню роботи, необхідно доповісти про це безпосередньому керівнику і до роботи не приступати. Дозволяється приступати до роботи тільки після усунення виявлених недоліків.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Процес роботи з вивантаження матеріалу, що автоклавується, проводиться при вимкненому автоклаві із застосуванням засобів індивідуального захисту. При вивантаженні матеріалу необхідно, щоб тиск у камері зрівнявся з атмосферним. Це досягається відкриванням крана, який сполучений з стерилізаційною камерою автоклава і атмосферою.

3.2. Вихід пари з камери повинен проводитися поступово, щоб не було самовільного відкривання пробок і розстерілізації середовищ. Після чого необхідно відкрити двері і вивантажити матеріал.

3.3. Завантаження автоклава повинно проводитися без перевищення паспортного об'єму. Значення тиску та час стерилізації повинні заноситися в лабораторний журнал.

3.4. При робочому тиску $1,1 \text{ кгс/см}^2$ (1 атм), пара не повинна виходити з-під прокладки дверей камери і замкнених вентилів.

3.5. Регулярно після 4 – 5 циклів стерилізації при наявності тиску слід підіймати шток запобіжного клапана для попередження його прикіпання.

3.6. При роботі автоклава не менше 10 – 15 хв. необхідно перевірити наявність перегрітої (сухої) пари. Гумова трубка повинна бути в ємності з водою.

3.7. Вентилі, що перекривають вихід пари, повинні закриватися за допомогою технічних важільних пристроїв, якими вони забезпечені.

3.8. Спуск пари, що знаходиться під тиском в автоклаві, повинен проводитися повільно.

3.9. Нагрівання автоклава, особливо спочатку, повинно проводитися поступово і при безперервному спостереженні за зростанням температури і тиску.

3.10. Забороняється залишати працюючий автоклав без нагляду.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Припинити роботу. Вимкнути автоклав.

4.2. Протерти автоклав вологою ганчіркою від пилу і провести вологе прибирання робочого місця.

4.3. Зняти спеціальний одяг, спецвзуття, інші ЗІЗ та помістити їх до місця зберігання.

4.4. Вимити руки, обличчя, при необхідності прийняти душ, переодягнутися у чистий одяг.

4.5. Доповісти керівнику про виявлені під час роботи недоліки.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В процесі роботи можуть виникнути наступні аварійні ситуації:

- загоряння обладнання або матеріалів, виникнення пожежі;
- пошкодження ізоляції електрообладнання, виникнення напруги дотику та крокової напруги;

– вихід пари через прокладку або запірні вентилі.

5.2. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно:

– обгородити небезпечну зону і не допускати в неї сторонніх осіб; якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не призведе до більш тяжких наслідків, необхідно її зберегти такою, якою вона була на момент настання події, для проведення розслідування;

– при пожежі приступити до її ліквідації; якщо погасити пожежу своїми силами неможливо, викликати пожежну команду;

– повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. У разі настання нещасного випадку:

– негайно звільнити потерпілого від дії вражаючого фактору;

– перенести його в безпечне місце;

– визначити стан потерпілого, при необхідності надати йому домедичну допомогу, а у тяжких випадках викликати "швидку медичну допомогу".

5.4. При ліквідації аварійної ситуації виконувати вказівки керівника робіт.

Склав:

Завідувач кафедри громадського здоров'я

Владислав СМІЯНОВ

Узгоджено:

Начальник відділу охорони праці

Олег КОМІСАР

В.о. начальника юридичного відділу

Наталія ЗАЇКА